

Sygn. akt – IX Ka 490/21

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 29 października 2021 r.

Sąd Okręgowy w Toruniu w składzie:

Przewodniczący – S.S.O. Rafał Sadowski

Protokolant – st. sekr. sąd Magdalena Kaiser

przy udziale prokuratora Prokuratury Rejonowej (...) P. C.,

po rozpoznaniu w dniu 29 października 2021 r.

sprawy:

1. **E. G.** – oskarżonej z art. 13§1 kk w zw. z art. 286§1 kk,
2. **P. R.** – oskarżonego z art. 18§3 kk w zw. z art. 13§1 kk w zw. z art. 286§1 kk

na skutek apelacji wniesionej przez prokuratora,

od wyroku Sądu Rejonowego w T. z dnia 18 czerwca 2021 r., sygn. akt (...),

I. zaskarżony wyrok w całości utrzymuje w mocy;

II. zasądza od Skarbu Państwa (Sądu Rejonowego w T.) na rzecz każdego z oskarżonych – tj. E. G. oraz P. R. po 840 (osiemset czterdzieści złotych) zł, tytułem zwrotu kosztów ich zastępstwa procesowego w postępowaniu odwoławczym;

III. kosztami procesu w postępowaniu odwoławczym obciąża Skarb Państwa.

UZASADNIENIE		
Formularz UK 2	Sygnatura akt	IX Ka 490/21
Załącznik dołącza się w każdym przypadku. Podać liczbę załączników:	o	
CZĘŚĆ WSTĘPNA		

Oznaczenie wyroku sądu pierwszej instancji

Wyrok Sądu Rejonowego w T. z dnia 18 czerwca 2021 roku, sygn. akt (...)

Podmiot wnoszący apelację

oskarżyciel publiczny albo prokurator w sprawie o wydanie wyroku łącznego

oskarżyciel posiłkowy

oskarżyciel prywatny

obrońca

oskarżony albo skazany w sprawie o wydanie wyroku łącznego

inny

Granice zaskarżenia

Kierunek i zakres zaskarżenia		
# na korzyść # na niekorzyść	# w całości	
# w części	#	co do winy
#	co do kary	
#	co do środka karnego lub innego rozstrzygnięcia albo ustalenia	
Podniesione zarzuty		
Zaznaczyć zarzuty wskazane przez strony w apelacji		

#	art. 438 pkt 1 k.p.k. – obraza przepisów prawa materialnego w zakresie kwalifikacji prawnej czynu przypisanego oskarżonemu	
#	art. 438 pkt 1a k.p.k. – obraza przepisów prawa materialnego w innym wypadku niż wskazany w art. 438 pkt 1 k.p.k., chyba że pomimo błędnej podstawy prawnej orzeczenie odpowiada prawu	
#	art. 438 pkt 2 k.p.k. – obraza przepisów postępowania, jeżeli mogła ona mieć wpływ na treść orzeczenia	
#	art. 438 pkt 3 k.p.k. – błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, jeżeli mógł on mieć wpływ na treść tego orzeczenia	
#	art. 438 pkt 4 k.p.k. – rażąca niewspółmierność kary, środka karnego, nawiązki lub niesłusznego zastosowania albo niezastosowania środka zabezpieczającego, przypadku lub innego środka	
#	art. 439 k.p.k.	
#	brak zarzutów	

Wnioski

#	uchylenie	#	zmiana
---	-----------	---	--------

Ustalenie faktów w związku z dowodami

przeprowadzonymi przez sąd odwoławczy

Ustalenie faktów

<i>Fakty uznane za udowodnione</i>				
Lp.	Oskarżony	Fakt oraz czyn, do którego fakt się odnosi	Dowód	Numer karty
2.1.1.1.	E. G.	niekaralność oskarżonego	aktualne dane o karalności	460
2.1.1.2.	P. R.	karalność oskarżonego	aktualne dane o karalności	461- 462
<i>Fakty uznane za nieudowodnione</i>				
Lp.	Oskarżony	Fakt oraz czyn, do którego fakt się odnosi	Dowód	Numer karty
2.1.2.1.				

Ocena dowodów

<i>Dowody będące podstawą ustalenia faktów</i>		
Lp. faktu z pkt 2.1.1	Dowód	Zwięźle o powodach uznania dowodu
2.1.1.1	aktualne dane o karalności	Wystawione przez uprawniony podmiot

2.1.1.2	aktualne dane o karalności	Wystawione przez uprawniony podmiot
---------	----------------------------	-------------------------------------

Dowody nieuwzględnione przy ustaleniu faktów (dowody, które sąd uznał za niewiarygodne oraz niemające znaczenia dla ustalenia faktów)		
Lp. faktu z pkt 2.1.1 albo 2.1.2	Dowód	Zwięźle o powodach nieuwzględnienia dowodu

STANOWISKO SĄDU ODWOŁAWCZEGO WOBEC ZGŁOSZONYCH ZARZUTÓW i wniosków		
Lp.	Zarzut	
3.1.	Zarzut błędu w ustaleniach faktycznych polegających na przyjęciu, iż nie udowodniono, że zachowanie oskarżonych P. R. i E. G. wyczerpało znamiona czynu zabronionego z art. 13 § 1 kk w zw. z art 286 § 1 kk, podczas gdy materiał dowodowy w postaci dokumentacji ubezpieczeniowej E. G. i P. R., nadto informacje z Urzędu Skarbowego w T. i dokumentacja lekarska oskarżonej, w tym w szczególności okresy zwolnień lekarskich wymienionej, oceniany zgodnie z zasadami logiki oraz doświadczenia życiowego, wskazują, iż oskarżeni swoim zachowaniem celowo wprowadzili w błąd Zakład Ubezpieczeń Społecznych, co do wysokości faktycznego wynagrodzenia wypłacanego E. G. celem uzyskania świadczenia z ubezpieczenia społecznego, lecz	# zasadny # częściowo zasadny # niezasadny

	zamierzonego celu nie osiągnęli wobec ustalenia w decyzji administracyjnej podstawy wymiaru świadczeń na kwotę najniższego wynagrodzenia.
Zwięźle o powodach uznania zarzutu za zasadny, częściowo zasadny albo niezasadny	
<p>Oskarżyciel publiczny nie miał racji zarzucając Sądowi meriti błąd w ustaleniach faktycznych. Zaznaczyć należało, że Sąd I instancji w sposób prawidłowy ocenił zebrany w niniejszej sprawie materiał dowodowy i na tej podstawie ustalił także słusznie stan faktyczny. Faktem było, iż oskarżeni zawarli umowę o pracę, P. R. jako pracodawca wypełniał wszelkie należące do niego obowiązki, a więc opłacał składki do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, jak również odprowadzał zaliczki podatkowe do Urzędu Skarbowego, oskarżonej E. G. wypłacał wynagrodzenie zgodnie z tym co zostało ustalone w umowie o pracę. Oskarżona świadczyła pracę zgodnie z umową i wywiązywała się z niej. Okoliczność, że wynagrodzenie jakie otrzymywała oskarżona zdaniem Zakładu Ubezpieczeń Społecznych jest zbyt wysokie zważając na jej umiejętności i stanowisko pracy nie stanowi przestępstwa według prawa karnego i nie może stanowić rozważań Sądu w niniejszej sprawie.</p> <p>Sąd Odwoławczy po zapoznaniu się z materiałem dowodowym zebrany w niniejszej sprawie nie dopatrył się dowodów, bądź okoliczności jakie mogłyby wskazywać na fikcyjność umowy, bądź niewywiązywanie się z niej względem pracownika, Urzędu Skarbowego, czy też Zakładu Ubezpieczeń Społecznych. Sąd</p>	

meriti słusznie uznał wyjaśnienia oskarżonych za wiarygodne, gdyż są one spójne, logiczne, pokrywają się, a także mają swoje uzasadnienie w dokumentacji (umowa o pracę, płacenie składek i zaliczek). Nie sposób było się doszukać jakichkolwiek znamion przestępstwa w ich poczynaniu.

Oskarżyciel w swojej apelacji dokonał nadinterpretacji okoliczności, które nie posiadają swojego pokrycia w materiale dowodowym zebranym w niniejszej sprawie. Jednakże należało pamiętać, że Sąd zgodnie z art. 7 kpk kształtuje swe przekonania na podstawie wszystkich przeprowadzonych dowodów, w niniejszej sprawie nie zgromadzono materiału dowodowego, który uzasadniałby popełnienia czynu zabronionego. Należało także mieć na względzie zasadę in dubio pro reo wyrażonej w art. 5 kpk, a więc, że niedające się usunąć wątpliwości należy rozstrzygać na korzyść oskarżonych, która w niniejszej sprawie musi znaleźć swoje odzwierciedlenie, gdyż prokurator nie przedstawił przed Sądem dowodów udowadniających winę oskarżonych – czyli uzgodniony zaniar oszukania ZUS-u, a jedynie swoje przypuszczenia i hipotezy; nie mniej jednak Sąd nie może na nich oprzeć swych ustaleń, a tym samym wydać wyrok skazujący oskarżonych, nie posiadając materiału dowodowego udowadniającego winę i sprawstwo.

Należało odnieść się także do znamion przestępstwa z art. 286 § 1 kk, w którym to koniecznym jest ustalenie, że sprawca działał umyślnie i na celu miał wprowadzenie w błąd

pokrzywdzonego. W niniejszej sprawie nie dość, że nie został zebrany materiał dowodowy udowadniający jakąkolwiek winę oskarżonych, to także nie zostało udowodnione, że działali oni umyślnie i w celu wprowadzenia w błąd Zakład Ubezpieczeń Społecznych. Nie sposób było się także doszukać w zachowaniu oskarżonych chęci doprowadzenia Zakładu Ubezpieczeń Społecznych do niekorzystnego rozporządzenia mieniem, składając wniosek o wypłatę zasiłku, gdyż składki na ubezpieczenie było odprowadzane zgodnie z umową.

Innymi słowy: nie ma dowodów na to, że umowa zawarta między oskarżonymi była fikcyjna – czyli, że oskarżony jako pracodawca w istocie nie zatrudniał siostry, a jedynie płacił za nią składki ubezpieczeniowe i odprowadzał podatek od jej wynagrodzenia, ale oskarżona nie świadczyła pracy wynikającej z umowy, a brat jej nie płacił albo płacił zdecydowanie mniej niż ustalono w umowie o pracę. Tylko bowiem w takim wypadku można by mówić o oszustwie znamionowanym fikcyjną umową o pracę. W tym miejscu bowiem nasuwa się pytanie, czy jeżeli pracodawca zatrudnia osobę mu bliską, by jej pomóc materialnie i ustala zawyżone (w stosunku do średnich wynagrodzeń za podobną pracę) wynagrodzenie – wiedząc przy tym, że ta osoba wkrótce będzie musiała korzystać z zasiłku (np. z powodu ciąży), ale przez czas jej pracy to wynagrodzenie wypłaca w pełnej wysokości oraz odprowadza wszystkie składki i podatki od tego wynagrodzenia, zaś pracownik w tym czasie świadczy pracę w pełnym umownym wymiarze, to czy popełniają oni

oszustwo lub inne przestępstwo? Zdaniem sądu nie, bowiem strony mają prawo ustalić nawet zawyżone wynagrodzenie, zaś ZUS może zakwestionować jego wysokość jako podstawę obliczenia zasiłku, ale nawet w takim przypadku nie można mówić o próbie oszustwa (podobnie jak nie można zarzucić oszustwa podatkowemu stronom umowy, którym urząd skarbowy zakwestionował wartość przedmiotu umowy stanowiącą podstawę wyliczenia podatku lub opłaty skarbowej – byłoby to możliwe tylko w razie udowodnienia, że cena wynikająca z umowy była fikcyjna, a cena realnie zapłacona przez nabywcę była wyższa). W tej sprawie ZUS zakwestionował wysokość wynagrodzenia i odmówił naliczenia zasiłku w oparciu o ta wysokość, ale nie zakwestionował samej umowy – uznając jedynie, że oskarżona na tym stanowisku powinna zarabiać najniższą płacę krajową. A więc zdaniem ZUS-u oskarżony zatrudnił siostrę, a ona u niego faktycznie pracowała. Stanowisko ZUS-u nie stanowi natomiast żadnej podstawy do jednoznacznego ustalenia w procesie karnym, że oskarżona faktycznie zarabiała u brata najniższą płacę krajową i tylko takie wynagrodzenie było jej wypłacane. Warto przy tym zauważyć, że przyjęcie, iż oskarżona powinna zarabiać najniższą płacę krajową jest dość arbitralne, bowiem gdyby była to płaca np. o połowę wyższa (od najniższej), to czy też jawiłaby się jako zawyżona? Ponadto zauważyć należy, że wnioski ZUS-u (zapewne kształtowane na podstawie danych o płacach na podobnych stanowiskach pracy) byłyby uzasadnione w przypadku zatrudnienia przez oskarżonego obcej osoby (bo czemuż miałby mu płacić ponad miarę), ale zatrudniona

była jego siostra, której zapewne chciał pomóc materialnie – a jak już zaznaczono powyżej, nie można pracodawcy czynić zarzutu, że zatrudnił osobę bliską za wygórowanym wynagrodzeniem, o ile nie jest to zatrudnienie fikcyjne.

Okoliczność jaką prokurator usiłował wskazać jako przemawiającą jako okoliczność obciążającą, a więc fakt, że działalność oskarżonego nie jest wystarczająco dochodowa oraz posiada on problemy finansowe, w ocenie Sądu nie może stanowić okoliczności obciążającej, gdyż oskarżony wyjaśnił ów okoliczność oraz że pieniądze na wypłatę wynagrodzeń posiadał z oszczędności. Sąd nie miał podstaw, aby nie dać wiary w wyjaśnienia oskarżonego, skoro oskarżona w trakcie trwania całego postępowania zgodnie twierdziła, że wynagrodzenia otrzymywała dokładnie w kwocie jaką miała zapewnioną w umowie, a w materiale dowodowym nie sposób znaleźć dowodu przemawiającego, że nie miało to miejsca, a oskarżona wyjaśniała nieprawdę.

Zważając na powyższa okoliczność Sąd Odwoławczy po zapoznaniu się z materiałem zebrany w niniejszej sprawie, nie zauważył, aby Sąd meriti dokonał jakiegokolwiek błędu podczas rozpoznawania sprawy i wydając orzeczenie. Zdanie Sądu Odwoławczego w sposób prawidłowy przeprowadził ocenę dowód zebranych w sprawie i na ich podstawie ustalił stan faktyczny, nie zauważając tak jak Sąd Okręgowy okoliczności przemawiających za winą i sprawstwem oskarżonych, tym samym kierując się art. 5 i 7 kpk, nie znajdując podstaw do uznania oskarżonych za winnych uznał ich za

<p>niewinnych zarzucanych im aktem oskarżenia czynów.</p> <p>Na koniec warto przypomnieć, że zgodnie z art. 8 kpk sąd karny nie jest związany rozstrzygnięciami decyzji administracyjnych oraz (...), gdyż nie są to orzeczenia kształtujące stosunek prawny.</p>	
Wniosek	
	<p># zasadny</p> <p># częściowo zasadny</p> <p># niezasadny</p>
Zwięźle o powodach uznania wniosku za zasadny, częściowo zasadny albo niezasadny.	

OKOLICZNOŚCI UWZGLĘDNIENIU Z URZĘDU	PODLEGAJĄCE
4.1.	
Zwięźle o powodach uwzględnienia okoliczności	
ROZSTRZYGNĘCIE SĄDU ODWOŁAWCZEGO	
Utrzymanie w mocy wyroku sądu pierwszej instancji	
5.1.1.	Przedmiot utrzymania w mocy
Rozstrzygnięcie o winie i karze.	
Zwięźle o powodach utrzymania w mocy	
Zarzut podniesiony przez prokuratora nie zasługiwał na uwzględnienie z przyczyn przedstawionych w części	

niniejszego uzasadnienia odnoszącej się do zarzutu podniesionego przez skarżącego. Tym samym na uwzględnienie nie zasługiwał także wniosek o uchylenie zaskarżonego orzeczenia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania, gdyż nie sposób znaleźć przesłanek wskazanych w art. 439 § 1kpk , art. 454 kpk oraz nie zachodzi potrzeba przeprowadzenia na nowo przewodu w całości.

Przeprowadzona analiza dowodowa nie budziła zastrzeżeń z punktu widzenia reguł oceny dowodów obowiązujących w procesie karnym, wynikających z przywołanych w apelacji przepisów kodeksu postępowania karnego.

Sąd Odwoławczy nie dostrzegł w zaskarżonym orzeczeniu żadnych uchybień mogących stanowić bezwzględne przyczyny odwoławcze z art. 439 kpk oraz rażącej niesprawiedliwości orzeczenia z art. 440 kpk, będących podstawą do uchylenia wyroku z urzędu, dlatego też po dokonaniu opisanej wyżej zmiany w pozostałym zakresie został on utrzymany w mocy.

Zmiana wyroku sądu pierwszej instancji

5.2.1.

Przedmiot i zakres zmiany

Zwi ęz le o powodach zmiany

Uchylenie wyroku sądu pierwszej instancji

Przyczyna, zakres i podstawa prawna uchylenia

5.3.1.1.1.

art. 439 k.p.k.

Zwi ęz le o powodach uchylenia

5.3.1.2.1.

Konieczność przeprowadzenia na nowo przewodu w całości

art. 437 § 2 k.p.k.

Zwiąże o powodach uchylenia		
5.3.1.3.1.	Konieczność umorzenia postępowania	# art. 437 § 2 k.p.k.
Zwiąże o powodach uchylenia i umorzenia ze wskazaniem szczególnej podstawy prawnej umorzenia		
5.3.1.4.1.		# art. 454 § 1 k.p.k.
Zwiąże o powodach uchylenia		
Zapatrywania prawne i wskazania co do dalszego postępowania		
Inne rozstrzygnięcia zawarte w wyroku		
Punkt rozstrzygnięcia z wyroku	Przytoczyć okoliczności	
Koszty Procesu		

Punkt rozstrzygnięcia z wyroku	Przytoczyć okoliczności
II	O kosztach udziału obrońcy oskarżonych w postępowaniu odwoławczym orzeczono w oparciu o przepis § 17 ust. 2 pkt 4 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (Dz. U. z dnia 18 października 2016 r.).
III	O kosztach procesu sąd odwoławczy orzekł w myśl art. 632 kpk

PODPIS